

EUROOPA KOHTU OTSUS

30. jaanuar 1974*

„BRT-I“

KOHTUASJAS 127/73

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Tribunal de premiere instance de Bruxelles esitatud eelotsusetaotlus nimetatud kohtus pooleliolevas hagimenetluses järgmiste poolte vahel:

1. Belgische Radio en Televisie,

ja

NV Fonior;

2. Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs,

ja

NV Fonior;

3. Belgische Radio en Televisie

ja

SV SABAM ja NV Fonior

EMÜ asutamislepingu artikli 86 ja artikli 90 lõike 2 tõlgendamise küsimuses,

- Kohtumenetluse keel: hollandi

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed A.M. Donner ja M. Sørensen, kohtunikud R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutschner, C.Ó Dálaigh ja Lord Mackenzie Stuart (ettekandja),

kohtujurist: H. Mayras

kohtusekretär: A. Van Houtte

on teinud järgmise

otsuse

1 Tribunal de première instance de Bruxelles on esitanud 4. aprilli 1973. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 19. aprillil 1973, asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule mitu küsimust EMÜ asutamislepingu artikli 86 ja artikli 90 lõike 2 tõlgendamise kohta.

2 Küsimuste esitamise eesmärk on võimaldada siseriiklikul kohtul otsustada, kas Sociétés belges des auteurs, compositeurs et éditeursi (edaspidi „SABAM“) põhimääruste ja tüüplepingute teatavad punktid vastavad EMÜ asutamislepingu konkurentsieeskirjadele.

3 SABAM esitas eelotsuse peale apellatsioonikaebuse; seejärel teatas Tribunal de première instance de Bruxelles 18. septembril 1973 saadetud kirjaga Euroopa Kohtule, et ta ei soovi eelotsuseküsimuste käsitlemise edasilükkamist.

4 Kaebuse aluseks on eelkõige väidetav asjaolu, et siseriiklikul kohtul puudub pädevus komisjoni määruse nr 17 (EÜT 13, 21.2.1962) artikli 9 lõike 3 alusel.

5 Euroopa Kohtule esitatud kohtuasja menetlustoimingutest selgub, et komisjon otsustas omal algatusel 3. juunil 1970 algatada nimetatud määruse artikli 3 alusel menetluse SABAMi suhtes ning teatas kõnealuselt otsusest SABAMile 8. juunil 1970.

6 Selle kohtuasja konkreetseid asjaolusid arvestades tuleb enne eelotsuseküsimustes otsuse tegemist kõigepealt uurida taotluse Euroopa Kohtule esitamise asjakohasust.

Euroopa Kohtu pädevusest

7 Euroopa Kohus on pädev tegema otsuse eelotsusetaotluses esitatud küsimuste kohta artiklis 177 määratletud tähenduses, kui siseriiklik kohus on eelotsusetaotluse esitanud Euroopa Kohtu põhikirja protokolli artikli 20 kohaselt.

8 Asutamisleping annab siseriiklikele kohtutele õiguse otsustada, kas ühenduse õigust käsitlevas küsimuses tehtud otsus on nende kohtuotsuste tegemisel vajalik.

9 Sellest tulenevalt jätkub Euroopa Kohtu põhikirja protokolli artikli 20 alusel toimuv menetlus, kuni siseriikliku kohtu taotlus on kas tagasi võetud või alusetuks muutunud.

10 Väidetavalt ei ole Euroopa Kohus kohustatud vastama Tribunal de première instance de Bruxelles'i esitatud küsimustele, sest komisjon on määruse nr 17 artikli 3 kohaselt omal algatusel algatanud menetluse SABAMi suhtes.

11 SABAM on seisukohal, et kuna tsiviilkohtuid tuleb käsitada kõnealuse määruse artikli 9 lõike 3 tähenduses „liikmesriikide asutustena“, oleks Tribunal de première instance de Bruxelles pidanud menetluse peatama alates 8. juunist kuni komisjoni arvamuse saamiseni.

12 Artikli 9 lõige 3 sätestab, et „nii kaua kui komisjon ei ole algatanud menetlust artiklite 2, 3 või 6 alusel, on EMÜ asutamislepingu artikli 88 kohaselt liikmesriikide asutused pädevad kohaldama artikli 85 lõiget 1 ja artiklit 86.“

13 Järelikult niipea, kui komisjon on algatanud menetluse, kaotavad liikmesriikide asutused pädevuse menetleda sama teguviisi või samu kokkuleppeid kõnealuste sätete alusel.

14 Seega on tarvis kindlaks teha, kas eraõiguslikes kohtuvaidlustes artiklites 85 ja 86 sisalduvatele keeldudele tuginevaid siseriiklikke kohtuid tuleb pidada „liikmesriikide asutusteks“.

15 Kõnesolevate kohtute pädevus kohaldada ühenduse õiguse sätteid esmajoones selliste kohtuvaidluste korral tuleneb nende sätete vahetust õigusmõjust.

16 Kuna artikli 85 lõikes 1 ja artiklis 86 sisalduvad keelud kalduvad oma laadi tõttu avaldama vahetut õigusmõju üksikisikute vahelistele suhetele, loovad need artiklid ka asjaomaste isikute jaoks vahetuid õigusi, mida siseriiklikud kohtud peavad kaitsma.

17 Kui siseriiklikud kohtud ei oleks eespool nimetatud artikli 9 alusel pädevad tagama kõnealust kaitset, tähendaks see, et isikud jäävad ilma ka nende suhtes asutamislepingu alusel kohaldatavatest õigustest.

18 Asjaolu, et artikli 9 lõige 3 osutab „liikmesriikide asutustele“, kes on pädevad kohaldama artikli 85 lõiget 1 ja artiklit 86 „asutamislepingu artikli 88 kohaselt“, viitab üksnes nendele siseriiklikele asutustele, kelle pädevus tuleneb artiklist 88.

19 Selle artikli alusel muutuvad liikmesriikide asutused (teatavates liikmesriikides ka kohtud, kellele on esmajoones usaldatud ülesanne kohaldada konkurentsi käsitlevaid siseriiklikke õigusakte või tagada, et haldusasutused kohaldavad neid akte õiguspäraselt) samuti pädevaiks kohaldama asutamislepingu artiklite 85 ja 86 sätteid.

20 Asjaolu, et „liikmesriikide asutused“ määruse nr 17 artikli 9 lõikes 3 hõlmab kõnealused kohtud, ei anna kohtule õigust artikli 86 vahetu õigusmõjuga seotud küsimustes otsuse tegemisest loobuda.

21 Kui komisjon algatab määruse nr 17 artikli 3 kohase menetluse, võib siseriiklik kohus sellest hoolimata menetluse peatada ning ära oodata komisjoni esitatud hagi tulemuse, kui ta peab seda õiguskindluse tagamise seisukohalt vajalikuks.

22 Samas peaks siseriiklik kohus üldiselt võimaldama menetlust jätkata, kui ta tuvastab, et vaidlusalune teguviis ei mõjuta oluliselt konkurentsi või liikmesriikide vahelist kaubandust, või kui ei ole põhjust kahelda, et kõnealune teguviis on vastuolus artikliga 86.

23 Kõnesoleva kohtu Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamise pädevust ei saa määruse nr 17 artikliga 9 piirata.

24 Tribunal de première instance de Bruxelles on esitanud Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse nõuetekohaselt ning sellest tulenevalt on Euroopa Kohus kohustatud andma vastuse.

EUROOPA KOHUS,

määrab:

**ENNE OTSUSE TEGEMIST ESITATUD KÜSIMUSTE KOHTA ÄRA KUULATA
KOHTUJURISTI ARVAMUS.**

Lecourt Donner Sørensen Monaco Mertens de Wilmars
Pescatore Kutscher Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 30. jaanuaril 1974 Luxembourgis.

Van Houtte
Kohtusekretär

R. Lecourt
President